

(सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) तथा सूचनाको हक सम्बन्धी
नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम सार्वजनिक गरिएको)

२०७५ माघ १ देखि २०७५ चैत्र महिनामा सम्पादित प्रमुख क्रियाकलापहरु (स्वतः प्रकाशन)
को विवरण

नेपाल सरकार

उर्जा, जलश्रोत तथा सिचांइ मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाण्डौ ।

विषयसूचि

१. पृष्ठभूमि :	3
२. मन्त्रालयको कार्य विभाजन :	3
३. मन्त्रालयको संगठनात्मक संरचना :	6
४. सचिवालय, महाशाखा, जिम्मेवार अधिकारी र सम्पूर्ण टेलिफोन नम्बर :	7
५. मन्त्रालय मातहतका विभाग तथा निकायहरु :	7
६. मन्त्रालय सम्बद्ध राष्ट्रिय गौरवका आयोजनाहरु :	8
७. सेवा प्राप्त गर्ने लाग्ने दस्तुर र अवधि :	8
८. निवेदन उजुरी उपर निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी :	8
९. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी :	8
१०. सूचना अधिकारी प्रबक्ता र प्रमुखको नाम पद	8
११. ऐन, नियम, विनियम वा निर्देशिकाको सूची :	9
१२. सम्पादन गरेका मुख्य मुख्य कामको विवरण :	10

१. पृष्ठभूमि :

विकासको मेरुदण्डको रूपमा रहेको उर्जा,जलश्रोत तथा सिंचाइ क्षेत्रलाई समायोजित तरिकाले द्रुत विकास गरी देशको सामाजिक-आर्थिक रूपान्तरण गर्ने एक प्रमुख साधनको रूपमा नेपालको जलश्रोतको दिगो उपयोग गर्दै उर्जा तथा सिंचाइ क्षेत्रमा महत्वपूर्ण उपलब्धीहरु हासिल गर्ने,उर्जा संकटलाई न्यूनिकरण गर्ने,निराकरण गर्ने र विद्युत उर्जालाई देशको मुख्य उर्जाको रूपमा अगाडी बढाउने सोचका साथ उर्जा ,जलश्रोत तथा सिंचाइ क्षेत्रसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण गतिविधिहरुको व्यवस्थापन गर्ने मुख्य दायित्व उर्जा,जलश्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालयको रहेको छ । नेपाल सरकारको कार्य विभाजन नियमावली २०७४ अनुसार साविकको उर्जा मन्त्रालय र सिंचाइ मन्त्रालय तथा सो मातहतका निकायहरुका साथै साविकको वातावरण मन्त्रालय अन्तर्गत रहेका वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्र र जल तथा मौसम विज्ञान विभाग समेत समावेश गरी उर्जा,जलश्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय गठन भएको छ ।

२. मन्त्रालयको कार्य विभाजन :

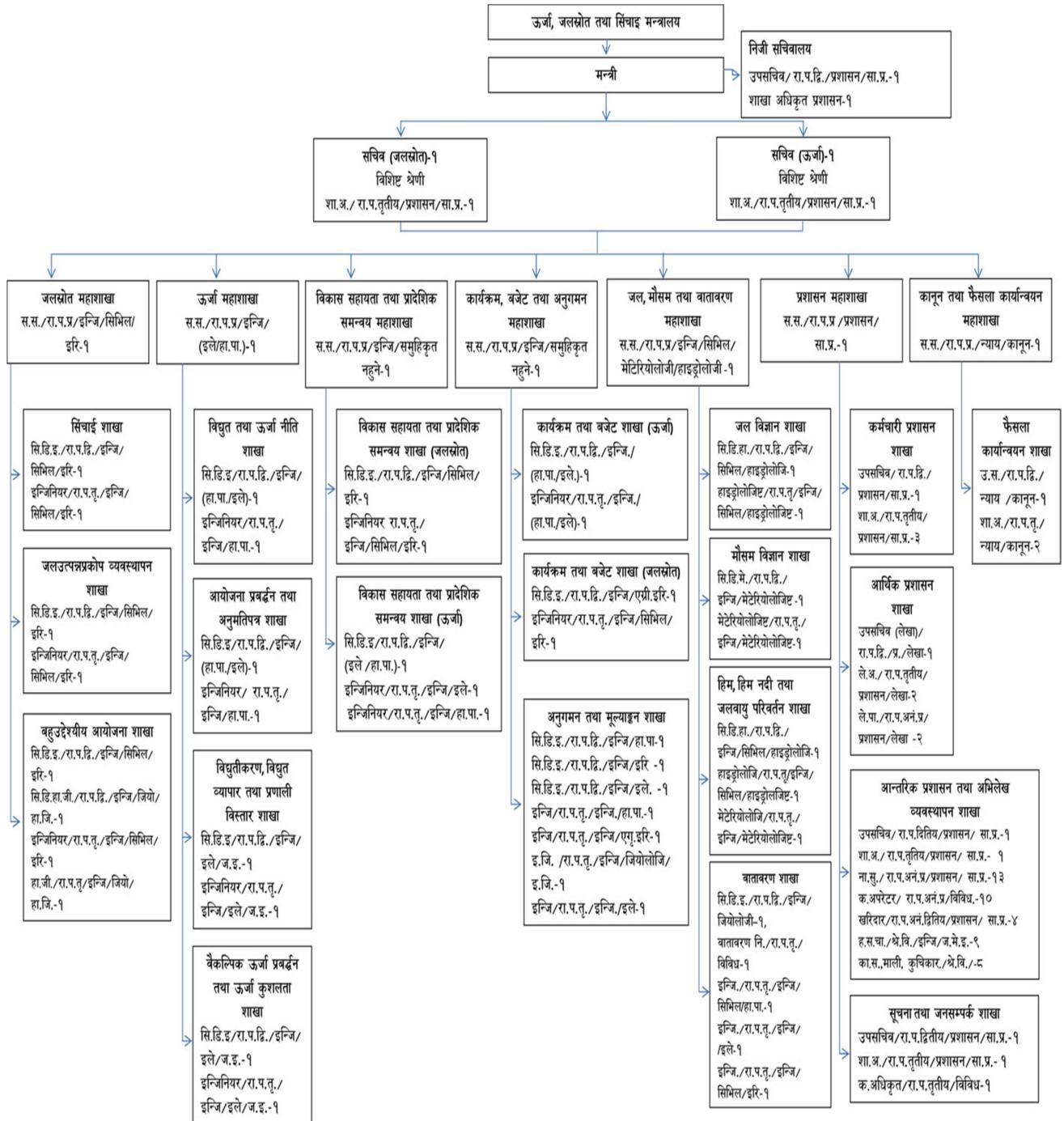
उर्जा, जलश्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालयबाट सम्पादन हुने कार्यहरु देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

1. जलश्रोत र उर्जाको दिगो विकास,संरक्षण,उपयोग र पानीको बाँडफाँडसम्बन्धी नीति,कानुन,मापदण्ड र नियमन ,
2. जलश्रोत र उर्जा पूर्वाधार संरचना निर्माणसम्बन्धी एकीकृत नीति,कानुन,मापदण्ड र नियमन
3. सिंचाइसम्बन्धी एकीकृत नीति,कानुन,मापदण्ड र नियमन
4. नदी बेसिन योजना र जल उपयोगसम्बन्धी गुरुयोजना र नियमन
5. जलश्रोत,उर्जा, सिंचाइ र भूमिगत जलश्रोतसम्बन्धी अध्ययन,अनुसन्धान र प्रविधि विकास
6. प्रमुख नदीहरुको बहाव क्षेत्र निर्धारण र सो क्षेत्रको जमीनको संरक्षण,व्यवस्थापन र उपयोगसम्बन्धी नीति,कानुन ,मापदण्ड र नियमन
7. जलश्रोतसम्बन्धी वस्तु वा सेवा उपयोगको मापदण्ड र नियमन
8. जलश्रोत,उर्जा र सिंचाइ क्षेत्रसँग सम्बन्धित निकायहरुसँगको समन्वय
9. संघिय र अन्तरप्रदेशस्तरमा सञ्चालन हुने जलश्रोत उपयोगका बहुउद्देशीय आयोजनाको पहिचान,अध्ययन,निर्माण र नियमन
10. संघीय र अन्तरप्रादेशिक सिंचाइ र अन्तरप्रदेश जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण आयोजनको पहिचान,अध्ययन, निर्माण र नियमन

11. जलश्रोत,उर्जा र सिंचाइसम्बन्धी ठूला पूर्वाधार आयोजनाबाट विस्थापितहरुको पुनर्बास र पुनर्स्थापना
12. संघीय र अन्तरप्रदेश सिंचाइ प्रणालीको बाँध,जलाशय,अन्य संरचना,मुल नहरको सञ्चालन,मर्मत संभार,व्यवस्थापनसम्बन्धी नीति,मापदण्ड र कार्यान्वयन
13. प्रदेश सीमा नदीको बाढी र नदी नियन्त्रण कार्यक्रम सञ्चालनमा समन्वय र सहयोग
14. जलश्रोत,उर्जा र सिंचाइसम्बन्धी तथ्याङ्क व्यवस्थापन,अध्ययन अनुसन्धान
15. राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय विद्युत प्रशारण लाइन तथा विस्तार
16. राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय विद्युत व्यापार सम्बन्धी नीति,कानून,मापदण्ड,सन्धी-सम्झौता कार्यान्वयन र नियमन
17. राष्ट्रिय महत्वका बहुउद्देश्यीय जल आयोजना र अन्तर जलाधार स्थानान्तरण
18. विद्युत सेवाको मापदण्ड,गुणस्तर र महशुल सम्बन्धी नीति र नियमन
19. विद्युत सेवाको राष्ट्रिय र क्षेत्रिय भार प्रणाली व्यवस्थापन र सञ्चालन
20. नवीकरणीय र वैकल्पिक उर्जाको उपयोग,गुणस्तर र मापदण्ड
21. विद्युत विकासमा लगानी
22. जल तथा मौसम विज्ञान सेवासम्बन्धी नीति,कानून,मापदण्ड,तथ्याङ्क,योजना,कार्यान्वयन र नियमन
23. मौसम तथा बाढी पूर्वानुमान
24. विपद पूर्व सूचना प्रणालीको विकास तथा सम्प्रेषण
25. जलवायुसम्बन्धी अध्ययन तथा अनुसन्धान,सूचना आदन प्रदान
26. जल तथा मौसमी राडार,रेडियोसोन्डे,चट्यान नेटवर्क,सौर्य विकीरण केन्द्रहरुको व्यवस्थापन र सूचना प्रवाह
27. हिमनदी तथा हिमताल

28.	मन्त्रालयसम्बन्धी	राष्ट्रिय	अन्तर्राष्ट्रिय	संघसंस्थासँग
	सन्धि, समझौता, अभिसन्धि, सम्पर्क र समन्वय			
29.	मन्त्रालयसम्बन्धी	सार्वजनिक	संस्थान, प्राधिकरण, समिति	
	, प्रतिष्ठान, कम्पनी आदिको सञ्चालन र नियमन			
30.	नेपाल इन्जिनियरिङ् ग सेवाअन्तर्गत देहायका समूह, उपसमूहको सञ्चालन			
	क) इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ् ग समूह			
	ख) मेकानिकल इन्जिनियरिङ् ग समूह			
	ग) मेटेरियोलजी समूह			
	घ) एग् इरिगेशन इन्जिनियरिङ् ग समूह			
	ड) सिभिल इन्जिनियरिङ् ग समूहको इरिगेशन, हाइड्रोपावर र हाइड्रोलजी उपसमूह।			

३. मन्त्रालयको संगठनात्मक संरचना :

४. सचिवालय, महाशाखा, जिम्मेवार अधिकारी र सम्पूर्ण टेलिफोन नम्बर :

सि.नं.	सचिवालय/महाशाखा	जिम्मेवार अधिकारी	फोन नं.
१	माननीय उर्जा, जलश्रोत तथा सिंचाइमन्त्री	श्री वर्षमान पुन 'अनन्त'	४२९१५१३/५१८
२	सचिव (सिंचाइ)	डा. संजय शर्मा	४२९१४२६
३	सचिव(उर्जा)	श्री दिनेश कुमार घिमिरे	४२९१५१६
४	प्रशासन महाशाखा	सहसचिव श्री शिव लाल तिवारी	४२०००३३
५	कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखा	सहसचिव श्री तोयानाथ अधिकारी	४२०००३१
६	कार्यक्रम, बजेट तथा अनुगमन महाशाखा	सहसचिव श्री सुशिल चन्द्र तिवारी	४२९१५०९
७	जलश्रोत महाशाखा	सहसचिव श्री मधुकर प्रसाद राजभण्डारी	४२००१२२
८	उर्जा महाशाखा	सहसचिव श्री प्रवीणराज अर्याल	४२९१५३६
९	विकास सहायता तथा प्रादेशिक समन्वय महाशाखा	सहसचिव श्री नविन राज सिंह	४२९१५२३
१०	जल, मौसम तथा बातावरण महाशाखा	सहसचिव श्री राम गोपाल खर्बुजा	४२९१९१२

५. मन्त्रालय मातहतका विभाग तथा निकायहरु :

- विद्युत विकास विभाग
- जलश्रोत तथा सिंचाइ विभाग
- जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
- जल तथा उर्जा आयोगको सचिवालय
- नेपाल विद्युत प्राधिकरण
- भूमिगत जलश्रोत विकास समिति
- वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्र
- जलश्रोत अनुसन्धान तथा विकास केन्द्र
- विद्युत उत्पादन कम्पनी लिमिटेड
- राष्ट्रिय प्रशारण ग्रिड कम्पनी लिमिटेड
- जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनी लिमिटेड

६. मन्त्रालय सम्बद्ध राष्ट्रिय गौरवका आयोजनाहरु :

- माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत आयोजना
- बुढीगण्डकी जलविद्युत आयोजना
- पश्चिम सेती जलविद्युत आयोजना
- सिक्टा सिंचाइ आयोजना
- बबई सिंचाइ आयोजना
- रानीजमरा कुलरिया सिंचाइ आयोजना
- भेरी-बबई डाईभर्सन बहुउद्देश्यीय आयोजना

७. सेवा प्राप्त गर्ने लाग्ने दस्तुर र अवधि :

क. सेवा प्राप्त गर्ने लाग्ने दस्तुर

१. सूचनाको हक सम्बन्धि नियमावली २०६५ को नियम ४ बमोजिम र
२. अन्य विशेष कानुनले तोके बमोजिमको दस्तुर

ख. सेवा प्राप्त गर्ने लाग्ने अवधि :

१. सूचनाको हक सम्बन्धि ऐन २०६४ को दफा ७ ले तोकेको अवधी भित्र र
२. अन्य विषेश कानुनले अवधी तोकेकोमा सोही बमोजिमको

८. निवेदन उजुरी उपर निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी :

प्राप्त उजुरीहरु सम्बन्धित अधिकारीले हेरी सम्बन्धित महाशाखा र शाखामा आवश्यक कारबाहीको लागि पठाइने र शाखा प्रमुखबाट कारबाही प्रकृया अगाडी बढाइने ।

९. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी :

- जलश्रोत, सिंचाइ तथा मौसम विज्ञान तर्फ सचिव डा. संजय शर्मा
- उर्जा तर्फ सचिव श्री दिनेश कुमार घिमिरे

१०. सूचना अधिकारी प्रबक्ता र प्रमुखको नाम पद

प्रमुख

सचिव(सिंचाइ) डा. संजय शर्मा

प्रमुख	सचिव(उर्जा) श्री दिनेश कुमार घिमिरे
प्रबक्ता	सहसचिव श्री प्रवीणराज अर्याल
सुचना अधिकारी	सि.डि.ई श्री बाबुराज अधिकारी

११. ऐन,नियम,विनियम वा निर्देशिकाको सूची :

- नेपालको संविधान
- ऐन :
 १. विद्युत नियमन आयोग ऐन,२०७४
 २. विद्युत चोरी नियन्त्रण ऐन २०५८
 ३. विद्युत ऐन २०४९
 ४. जलश्रोत ऐन २०४९
 ५. नेपाल विद्युत प्राधिकरण ऐन,२०४९
- नियमावली :
 १. विद्युत नियमन आयोग नियमावली, २०७५
 २. सिंचाइ नियमावली, २०५६
 ३. विद्युत चोरी नियन्त्रण नियमावली, २०५९
 ४. विद्युत महशुल निर्धारण नियमावली, २०५०
 ५. विद्युत नियमावली, २०५०
 ६. जलश्रोत नियमावली, २०५०
- निर्देशिका :
 १. जनताको जलविद्युत कार्यक्रम(सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि
 २. विद्युत आयोजनाको अनुमतिपत्र सम्बन्धी निर्देशिका, २०७५
 ३. ग्रीड कनेक्टेड वैकल्पिक विद्युत उर्जा विकास सम्बन्धी कार्यविधि, २०७४
 ४. १ मेगावट सम्मको जलविद्युत आयोजनाको विकास सम्बन्धी निर्देशिका, २०७४(मस्यौदा)
 ५. विद्युत आयोजनाको लागि विदेशी विनिमय सुविधा सिफारिस सम्बन्धी निर्देशिका, २०७४
 ६. विद्युत आयोजनाको अनुमतिपत्र सम्बन्धी (संशोधन) निर्देशिका, २०७३
 ७. विद्युत आयोजनाको अनुमतिपत्र सम्बन्धी निर्देशिका, २०७३
 ८. जलविद्युत तथा प्रसारण आयोजनाहरूको प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण र वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७३
 ९. विद्युत आयोजनाको अनुमतिपत्र सम्बन्धी निर्देशिका, २०७२

१०. निर्माण सम्पन्न जलविद्युत आयोजनाहरूलाई प्रदान गरिने अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७२
११. राष्ट्रिय उर्जा संकट निवारण तथा विद्युत विकास दशक सम्बन्धी अवधारणा पत्र एवं कार्ययोजना, २०७२
१२. सिंचाइ मन्त्रालय र अन्तर्गत विभागहरूको सरुवा/पदस्थापन तथा काज सम्बन्धी मापदण्ड, २०७१
१३. विद्युत आयोजनाको लागि विदेशी विनिमय सुविधा सिफारिस सम्बन्धी निर्देशिका, २०७१
१४. जलविद्युत आयोजना विकास सम्भौता सम्बन्धी (पहिलो संशोधन) कार्यविधि, २०७०
१५. उर्जा मन्त्रालय र अन्तर्गत निकायमा कार्यरत कर्मचारीहरूको आचार संहिता, २०७०
१६. कार्य फछ्यौट कार्यविधि, २०७०
१७. सिंचाइ तथा जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रणसम्बन्धी निर्माण कार्यहरू उपभोक्ता संस्था मार्फत निर्माण कार्य सञ्चालन गर्ने/गराउने कार्यविधि, २०६९
१८. जलविद्युत आयोजना विकास सम्भौता सम्बन्धी कार्यविधि, २०६९
१९. जलविद्युत आयोजना अनुमतिपत्र सम्बन्धी (दोस्रो संशोधन) निर्देशिका, २०६९
२०. लोडसेडिड न्यूनिकरण कार्ययोजना-२०६९
२१. निजी क्षेत्रबाट निर्माणाधीन जलविद्युत आयोजनाहरूलाई प्रदान गरिने सुविधा सम्बन्धी कार्यविधि, २०६८
२२. जलविद्युत आयोजना अनुमतिपत्र सम्बन्धी निर्देशिका, २०६८
२३. लोडसेडिड न्यूनिकरण कार्ययोजना-२०६८
२४. राष्ट्रिय विद्युत संकट निरूपण कार्ययोजना २०६५

१२. सम्पादन गरेका मुख्य मुख्य कामको विवरण :

ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालयले प्राप्त गरेका सफलताहरूको जगमा उभिएर थप प्रगति हासिल गर्नेतर्फ सम्बन्धित सबैलाई प्रेरित गर्न र मन्त्रालय अन्तर्गत सम्पादन भएका कार्यहरूको सबैलाई जानकारी गराउन माननीय ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रीज्यूको अध्यक्षतामा एक वर्षको प्रगति पुस्तिका एवं श्रृङ्खलादृश्य सामाग्री २०७५ चैत्रमा प्रकाशन गरिएको

जलस्रोत तथा सिंचाइ तर्फको चैत मसान्त सम्मको प्रगति संक्षेप

सिंचाइ तथा नदी नियन्त्रण तर्फ

- हाल सम्म सिंचाइ संरचना विकास भई करिब १४७४००० हेक्टर कृषि योग्य जमिनमा सिंचाइ पूर्वाधार विकास भएको ।
- यस अविधमा नदी नियन्त्रण कार्यक्रम तर्फ २८.६३ कि.मी. तटबन्ध निर्माण भएको (सो मध्ये मुख्य मुख्य तटबन्ध निर्माणका कार्यहरू बबई-भादा, महाकाली नदी, कर्णाली, खाँडो नदीहरूमा भएको) र ११८ गोटा स्पर, स्टड लगायतका संरचनाहरूको निर्माण भएको ।
- भेरी बबइ डाइभर्सन आयोजनाको यस अवधिमा ८.७ कि.मि. सुरुड निर्माण भई हाल सम्म १२.२ कि.मि. सुरुङ्गको निर्माण कार्य सम्पन्न भएको । डाइभर्सन हेडवर्कस्, पावर हाउस तथा एसेसरिज निर्माण तर्फको सिभिल कार्यको ठेकाको लागि प्रिक्वालिफिकेशन मूल्यांकन कार्य सम्पन्न भइ बोलपत्र सम्बन्धी कागज पत्र तयार भइरहेको । डाइभर्सन हेडवर्कस्, पावर हाउस तथा एसेसरिज निर्माण अन्तर्गत हाइड्रोमेकानिकल र इलेक्ट्रोमेकानिकल कार्यको लागि लागत अनुमान स्वीकृतीको लागि विभागमा पेश भएको ।
- बबइ सिंचाइ आयोजनाको मुल नहर निर्माण ३.६ कि.मि., नदी नियन्त्रण तर्फ ३ कि.मि. कार्य सम्पन्न भएको र ६५ हे. सिंचित क्षेत्र विकासको कार्य भएको
- सिक्टा सिंचाइ आयोजनाको पूर्वी मुल नहरतर्फ १५ कि.मी. सम्म कुलो निर्माण भइरहेको र ५०० मी. आर.सी.सी. लाइनिङ गरिएको । २५ कि.मी. सम्म रुख कटान भएको । पश्चिमी मूल नहर सञ्चालनमा देखिएको प्राविधिक तथा ठेका व्यवस्थापनको समस्या समाधानका लागि पहल भैरहेको । यस सम्बन्धमा स्वतन्त्र विज्ञहरूको कमिटी गठन भएको । सिंचाइ संरचना निर्माण अन्तर्गत Settling basin को सिभिल निर्माण कार्य सम्पन्न भएको र २२ वटामा संरचना निर्माण कार्य भइरहेकोमा ३ वटा सम्पन्न, ५ वटामा ८ %० र ४ वटामा ५ %० तथा १० वटाको निर्माण कार्य सुरु भएको ।
- रानी जमरा कुलरिया सिंचाइ आयोजनाको लम्की मुलनहर विस्तारका लागि ६ कि.मि खण्डमा पर्ने रुख कटान कार्य सम्पन्न भै ३ कि.मी. सम्म दुवै तर्फ आर.सी.सी. लाइनिङ कार्य सम्पन्न भएको र थप २ कि.मी. मा माटोको काम भइराखेको । सिंचाइ संरचना निर्माण अन्तर्गत ३ वटा संरचनाहरूको निर्माण कार्य सम्पन्न भएको र ३ वटामा निर्माण कार्य भइरहेको । उपशाखा नहर, कुलो कुलेशोमा पानी बाँडफाँड तथा संरचना निर्माणको लागि लागत अनुमान स्वीकृत भइ बोलपत्र आव्हान भएको ।

- महाकाली सिचाइ आयोजनाको मुल नहरको थप १६ कि.मि को ठेका व्यवस्थापन भै नहर निर्माणको कार्य भइरहेको । ३.० वटा संरचनाहरूको निर्माण कार्य संपन्न भएको तथा ३ वटा संरचनाहरूको निर्माण भैरहेको ।
- प्रगत्ता तथा वडकापथ सिचाइ आयोजनाको १.० कि.मि मुल नहर तथा ४ वटा सिचाइ संरचना निर्माण सम्पन्न भएको ।
- सुनकोशि मरिन डाइभर्सन आयोजनाको विस्तृत ड्राफ्ट रिपोर्ट तयार भएको, सुनकोशि कमला र सुनकोशि मरिन डाइभर्सन आयोजनाको तुलनात्मक अध्ययनका लागि समझौता भएको र बातावरणीय प्रभाव मुल्याकंनको टर्म्स अफ रिफरेन्स, स्कोरिंगको डकुमेन्ट बन तथा वातावरण मन्त्रालय पेस भएको ।
- कालीगण्डकी तिनाउ डाइभर्सन आयोजनाको विस्तृत अध्ययनको फिल्ड रिपोर्ट प्राप्त भएको र विभिन्न विकल्प मध्ये उत्तम विकल्प छनौट भै भौगोर्धिक अध्ययन भइरहेको ।
- पूर्वि तराइका नदी नियन्त्रण आयोजनाको लागि मित्र रास्ट्र चीनको सहयोगमा विरिङ्ग, कन्काइ, रतुवा, किस्नी नदीको सम्भाव्यता अध्ययन भै प्रतिबेदन तयार भएको ।
- सन् २०१९ जनवरी ९ देखि ११ सम्म भारतको नयाँ दिल्लीमा संयुक्त स्थायी प्राविधिक समिति (Joint Standing Technical Committee, JSTC) को छैठौं तथा जलस्रोत सम्बन्धि नेपाल भारत संयुक्त जलस्रोत समिति (Joint Committee on Water Resource, JCWR) को आठौं बैठक सम्पन्न भै निम्नानुसारका सहमति भएको
 - ✓ खाँडो, वाणगांगा तथा प.रासी नदि नियन्त्रण कार्यमा भारतीय सहयोग प्राप्त हुने सीमाक्षेत्र हुने दुवान, कटान समस्या समाधानका लागि नियमित रूप मा संयुक्त निरीक्षण गरी उपयुक्त उपाय अवलम्बन गर्ने
 - ✓ टनकपुर लिंक नहर जोडिने स्थान १ महिनामा दुवै पक्षका नोडल अधिकृत बाट स्थलगत निरीक्षण गरि दुर्घाताने सहमति भएको
 - ✓ पंचेश्वर बहुउद्देश्यीय आयोजना को Joint Team of Experts को बैठक February भित्र बस्ने तय भएको
- नेपाल भारत संयुक्त प्राविधिक टोलीबाट सीमा क्षेत्रमा हुने नदि कटान तथा दुवानको समस्या बारे २ पटक संयुक्त अनुगमन गरी समाधानको लागि कार्य योजना प्रस्ताव भएको ।
- बस्ति/टार बजार संरक्षण कार्यहरू अन्तर्गत ४ वटा जोखिमयुक्त सदरमुकाममा (चैनपुर बझाड, दुनै डोलपा, बेनी म्यागदी-पर्वत, भद्रपुर झापा) संरक्षणका कार्यहरू अघि बढेको छ ।
- धादिंग, स्यांगजा, पर्वत, दाढ, बर्दिया, सिन्धुली, कन्चनपुर र डोटी जिल्लामा ९ वटा अन्वेषण डिप ट्युबेल निर्माण कार्य सम्पन्न भएको ।

जल तथा मौसम विज्ञान तर्फ

- मौसमी राडार स्थापनाका लागि सुर्खेतको रातानाडलामा राडार उपकरण अयात भै जडान भएको । उदयपुर र पाल्पामा एप्रोच रोडको निर्माण कार्य ८०% सम्पन्न भएको, भवन तथा विद्युत पूर्वाधार निर्माण कार्य भईरहेको र उपकरण खरिद तथा राडार जडानका लागि खरिद प्रक्रिया अन्तिम चरणमा पुगेको ।
- हवाई उड्ययनका लागि २ स्थान (पोखरा र विराटनगर)मा स्वचालित मौसम मापन केन्द्र स्थापना भइ अन्य १६ एरपोर्टहरूमा कार्य भैरहेको, ४५ गोटा स्वचालित जलमापन केन्द्र स्थापना भएको र ५० गोटा वर्षामापन केन्द्र स्थापनाको समझौता हुने चरणमा पुगेको ।
- कोशी तथा प.रासी नदीमा बाढी पूर्व अनुमान प्रणाली स्थापना भएको ।
- ९ गोटा चट्याङ्ग संजाल प्रणाली (Lightning Detection System) को स्थापना कार्य सम्पन्न भई सफल परिक्षण समेत सम्पन्न भएको ।
- उच्च वायुमण्डलीय अवलोकनका लागि रेडियोसोण्ड (मौसमी बेलुन) केन्द्र स्थापना भई संचालन भएको ।
- बबरमहल स्थित जग्गामा सुविधासम्पन्न भवन निर्माण कार्य ७० प्रतिशत सम्पन्न भएको ।

उर्जा तर्फको चैत मसान्त सम्मको प्रगति संक्षेप

१. "नेपालको पानी जनताको लगानी, हरेक नेपाली विद्युतको शेयरधनी" नाराका साथ "जनताको जलविद्युत कार्यक्रम" घोषणा गरी सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूबाट मिति २०७५ साल फाल्गुण २ गते यस कार्यक्रमको शुभारम्भ भएको छ । उक्त कार्यक्रमबाट हिमाल, पहाड, तराई-मधेशका हरेक नेपाली जनतालाई जलविद्युतमा लगानीको अवसर प्रदान गर्दै आर्थिक समृद्धि मार्फत राष्ट्रिय एकता सुदृढ गर्ने लक्ष्य राखी स्वदेश तथा विदेशमा रहेका समस्त नेपाली जनतालाई लगानी प्रकृयामा सहभागी गराउन राष्ट्रिय महत्वका आकर्षक र नाफामूलक २२ वटा जलविद्युत आयोजनाहरूको छनौट गरिएको छ । यस अन्तर्गत त्रिशुली ३बी जलविद्युत आयोजना (३७ मेगावाट) शेयर वितरण भईसकेको छ भने रसुवागढी जलविद्युत आयोजना (१११ मेगावाट) र सान्जेन जलविद्युत आयोजना (५७ मेगावाट) को शेयर वितरण अन्तिम चरणमा रहेको छ ।

२. यस अवधिमा करिब ३१ मेगावाट विद्युत उत्पादन भई राष्ट्रिय विद्युत प्रणालीमा आवद्ध भईसकेको र निर्माण सम्पन्न भई परिक्षणको क्रममा रहेका ७४ मेगावाट क्षमताका दुईवटा

आयोजनाहरू सहित जम्मा १८ वटा आयोजनाहरूबाट थप २५६ मेगावाट विद्युत चालु आ.व. को असार मसान्तभित्र राष्ट्रिय विद्युत प्रणालीमा जोडिनेछ ।

३. माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत आयोजना (४५६ मे.वा.) आयोजनाको भौतिक प्रगति ९८% रहेकोमा Vertical Penstock Shaft मा Steel Lining गर्ने कार्य प्रारम्भ गर्नमा ढिलाई भएकोले सो कार्य गर्ने ठेकेदार Andritz Hydro मार्फत नयाँ व्यवस्थापन गरी माननीय ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रीज्यूको निर्देशानुसार आ.व. २०७६/७७ बाट विद्युत उत्पादन शुरू गर्ने लक्ष्य राखी कार्य भइरहेको छ ।

४. यस अवधिमा विभिन्न १३२ के.भी. तथा २२० के.भी. गरी करिब ६४ सर्किट किलोमिटर प्रशारण लाइन निर्माण भएका छन् ।

५. यस अवधिमा ढल्केबर-मुजफ्फरपुर ४०० के.भी. क्रसबोर्डर प्रशारण लाईनको ढल्केबर सवस्टेशन अन्तर्गत मुजफ्फरपुर २२० के.भी.मा चार्ज गरी आवश्यकता अनुसार २४० मेगावाटसम्म विद्युत आपूर्ति गर्न सकिने गरी क्षमता विस्तार भएको छ ।

६. यस अवधिमा वितरण लाइन विस्तार, स्तरोन्नति तथा सुदृढीकरण गरी ७०,००० थप घर धुरीमा विद्युत ऊर्जाको सेवा उपलब्ध गराईएको ।

७. यस अवधिमा विभिन्न कार्यका लागि लक्षित कार्यक्रम, शिक्षाको लागि ऊर्जा कार्यक्रम, नियमित अनुदान कार्यक्रम अन्तर्गत जम्मा करिब ९६७६ सौर्य विद्युत प्रणाली, ११७८ वटा घरायसी वायोग्रायाँस प्लान्ट, ८ वटा संस्थागत तथा सामुदायिक वायोग्रायाँस प्लान्ट तथा ६९ वटा कृषि सिंचाई पम्पहरू जडान गरिएको छ ।

- हाल सम्मको खर्चको विवरण**

निकाय	विनियोजित वजेट	खर्च	प्रगति
ऊर्जा,जलस्रोत तथा सिंचाइ सिंचाइ मन्त्रालय	१७ करोड १० लाख	८ करोड ३५ लाख	४८.८३